

4. Post-war justice and durable peace in the former Yugoslavia. Issue Paper by the Council of Europe Commissioner for Human Rights. 2012. P. 49.
5. Joint Declaration on Ending Displacement and Ensuring Durable Solutions for Vulnerable Refugees and Internally Displaced Persons, Ministers of Foreign Affairs of Bosnia and Herzegovina, Croatia, Montenegro and Serbia, Belgrade, 7 November 2011. URL: <https://undocs.org/pdf?symbol=ru/A/66/624> (дата звернення 10.11.21 р.).
6. International Commission on Missing Persons. URL: <https://www.icmp.int/about-us/mandate/> (дата звернення 10.11.21 р.).
7. Додаток VII до Дейтонських мирних угод. URL: http://www.ohr.int/?page_id=63261 (дата звернення 10.11.21 р.).
8. Dealing with the Past in the Western Balkans // Berghof Report. No. 18. 2013. URL: <https://d-nb.info/1077110456/34> (дата звернення 10.11.21 р.).
9. Закірова С. Перехідне правосуддя: сутність концепції, світова практика та уроки для України. *Громадська думка про правотворення*. 2019. № 19–20(184–185). С. 2–16.
10. Амністія – непопулярна тема перехідного правосуддя. URL: <https://helsinki.org.ua/blogs/amnistiya-neropulyarna-tema-perehidnoho-pravosudnya/> (дата звернення 24.11.21 р.).
11. Постконфліктне врегулювання для України (2016). Київ : Центр постконфліктного врегулювання. URL: <https://helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2016/05/POST-CONFLICT-block-ukr.pdf> (дата звернення 24.11.21 р.).

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри Грушко М. В.

ЛІСЮТІНА ЄЛИЗАВЕТА ГЕННАДІЇВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО

COVID-19 є загрозою для всіх нас, де б ми не знаходилися, але далеко не всі схильні до цієї небезпеки в рівній мірі [1]. Території, охоплені збройними конфліктами, є особливо вразливими до поширення хвороби. Причиною цього є те, що складніше триматися на безпечній відстані від інших, а крім того, в багатьох місцях немає елементарної медичної інфраструктури [2]. Ситуація в таких країнах є темою для обговорення всієї світової спільноти.

Збройні конфлікти завдають величезної шкоди системам охорони здоров'я. Дуже часто при бомбардуваннях та обстрілах руйнуються лікарні та медпункти або вони просто стоять покинутими, оскільки припинилося фінансування чи персонал залишив їх, побоюючись за своє життя. Часто жителям доводиться діставатися найближчої лікувальної установи кілька

годин, а то й днів. Через це навіть ті хвороби, яких легко запобігти чи вилікувати, стають смертельними.

Відповідно до норм міжнародного гуманітарного права медичний персонал, формування та транспорт, призначені виключно для медичних цілей, мають користуватися повагою та захистом за будь-яких обставин. На окупованих територіях окупаючі держави повинні забезпечувати та підтримувати функціонування медичних та лікарняних установ, надання медичної допомоги, послуг у сфері охорони здоров'я та підтримання гігієни [2].

COVID-19 кинув виклик не тільки системам охорони здоров'я держав, а також і їх міжнародно-правовим зобов'язанням, зокрема тим, що впливають з міжнародного гуманітарного права [3, с. 115].

Серед таких зобов'язань особливе місце займає проблема захисту категорій людей, які більшою мірою схильні до впливу COVID-19 внаслідок результатів війни чи ситуацій насильства. До них належать люди, які утримуються під вартою та знаходяться у таборах для переміщених осіб.

Відсутність доступу до чистої води, медичних послуг, неналежні санітарні умови, погана вентиляція та переповненість місць утримання створюють непереборні складнощі при забезпеченні елементарних заходів щодо профілактики та контролю захворюваності [4].

Норми міжнародного гуманітарного права накладають на сторони збройного конфлікту обов'язок гарантувати здоров'я та гігієну осіб, які утримуються під вартою, а також необхідну медичну допомогу і догляд. За обставин, що склалися, необхідно тестувати нових ув'язнених на вірус COVID-19. Крім того, необхідно посилити заходи гігієни (обладнати місця для миття рук, надати мило та інші необхідні приладдя для вмивання, виділити приміщення для ізоляції), щоб запобігти поширенню захворювання [5].

Переміщені всередині країни цивільні особи мають право на дах, безпеку та харчування, підтримку гігієни та здоров'я. Міжнародне гуманітарне право захищає всіх цивільних осіб від наслідків збройних конфліктів та свавільного позбавлення волі, а також передбачає для них доступ до медичної допомоги без будь-якої несприятливої відмінності.

Наступним зобов'язанням, яке покладається на сторони збройного конфлікту це полегшення доступу до освіти, необхідність вживання заходів для того, щоб забезпечити безперервний характер освіти та можливість дітей навчатися з дому.

Міжнародне гуманітарне право у прямій формі забороняє піддавати напад, знищувати, вивозити або виводити з ладу об'єкти, необхідні для виживання цивільного населення, включаючи споруди для постачання питної води та запаси останньої. Оскільки будь-яке порушення їхньої роботи означає, що

тисячі цивільних осіб більше не зможуть вживати елементарних профілактичних заходів.

Гуманітарна діяльність у країнах, які постраждали від збройних конфліктів, вкрай важлива задля збереження життя людей під час кризи, тому необхідно, щоб національне законодавство містило застереження, яке дозволить незалежним та нейтральним гуманітарним організаціям безперешкодно здійснювати свою діяльність незалежно від того, якої сторони у конфлікті вона стосується [5].

Здійснення владою заходів контролю щодо гуманітарної діяльності не повинно призводити до невинуватеного затягування гуманітарних операцій або неможливості їх здійснення.

В умовах пандемії COVID-19 також загострюється питання захисту емблеми Червоного Хреста. Передбачається, що національна влада ухвалить відповідне регулювання, для забезпечення захисту даної символіки.

Отже, у зонах конфліктів життєво важливо, щоб ключові положення міжнародного гуманітарного права дотримувалися, щоб адекватно реагувати на виклики у ці безпрецедентні часи.

Список використаних джерел

1. C. Droege. COVID-19 response in conflict zones hinges on respect for international humanitarian law. URL: <https://blogs.icrc.org/law-and-policy/2020/04/16/covid-19-response-respect-international-humanitarian-law/> (дата звернення 07.11.2021).
2. COVID-19 у зонах конфліктів: чітко презентуємо небезпеку Міжнародний комітет Червоного Хреста. 2020. URL: <https://www.icrc.org/ru/document/covid-19-v-zonah-konfliktov-predstavit-opasnost> (дата звернення 07.11.2021).
3. Коваленко В. Вооруженные конфликты в период пандемии: новые вызовы международному гуманитарному праву // Международное гуманитарное право глазами белорусской общественности : материалы междунар. науч. форума (Минск, 30 окт. 2020 г.). Минск, 2020. С. 114–117.
4. COVID-19 and International Humanitarian Law. URL: <https://www.icrc.org/ru/document/helen-darem-o-rol-i-mgp-v-usloviyah-pandemii-covid-19> (дата звернення 07.11.2021).
5. IHL Rules on Humanitarian Access and COVID-19. URL: <https://www.icrc.org/en/document/covid-19-how-ihl-provides-crucial-safeguards-during-pandemics> (дата звернення 07.11.2021).

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри Каненберг-Сандул О. К.